

KOYUNCULUK VE KEÇİCİLİK

Son yıllarda ülkemizde kırmızı et açığı konusu sık gündeme geliyor ve birçok çözüm önerisi tartışılıyor. Türkiye'nin kırmızı et üretimi yetersiz olduğundan et talebini karşılamak için ithalat yapılmaktadır. Toplam kırmızı et üretiminde Türkiye 2018 yılında 1 milyon ton üretimiyle dünyada 9. sırada yer almıştır. (Kaynak: FAO,2020b) Ancak bu üretim tüketimi karşılamakta yetersiz kalmakta ve Belli dönemlerde tüketimi karşılamak amacıyla ithalat yapılmaktadır.2018 yılında 56 bin tonluk ithalat yapılmış olup, 2019 yılında 5 bin ton kırmızı et ithalatı gerçekleşmiştir.(Kaynak; TÜİK,2020)

Dünyada 2019 yılında kişi başına sığır ve koyun eti tüketim verileri incelendiğinde tüketimin en fazla olduğu ülke 40,9 kg ile Arjantin ve 27,1 kg ile ABD'dir. (Kaynak: ESK 2020) Bu sadece sığır ve koyun eti tüketimidir. Domuz eti buna dahil değildir. Türkiye'de ise 2019 yılında, sığır eti tüketimi, 9.47 kg ve koyun eti tüketimi olarak 4.26 kg olmak üzere toplam 13,73 kg olmuştur. (Kaynak; ESK,2015b)

Tüik verilerine göre Kırmızı et üretimimiz, 2021 yılında 1 milyon 952 bin 38 ton olmuştur. Türkiye'nin kırmızı et açığını kapatmak için başvurduğu yöntemlerden biri olan kırmızı et ithalatının azaltılması için, et üretimindeki verimliliğin artırılması ve yerli üreticilere destek verilmesi gerekir. Bu destekler, hayvan sağlığı, beslenme, barınak ve diğer ihtiyaçlar için mali kaynakların sağlanması, üretim kapasitesinin artırılması yönünde olmalıdır.

Koyunculuk ve keçicilik, ülkemizde kırmızı et açığını kapatmada önemli bir çözümdür.

Koyun ve keçiler, büyükbaş hayvanlara göre daha az yer kaplayan ve daha az maliyetli bir üretim şeklidir. Koyunculuk ve keçiciliğin geliştirilmesi için yeterli kaynakların ayrılması, uygun politikaların uygulanması, çiftçilerin eğitimi ve bilinçlendirilmesi, teknik desteklerin sağlanması, pazarlama ve satış olanaklarının artırılması, yasal düzenlemelerin yapılması gibi birçok önlem alınması gereklidir.

Türkiye'nin iklim şartları da koyun ve keçi yetiştiriciliği için uygun bir ortam oluşturur. Hayvanların eti, sütü, yünü, derisi ve tüyü gibi ürünleri üretilerek pazarlandığı gibi gübresi de tarım için önemli bir kaynaktır. Bu nedenle, stratejik bir öneme sahiptir ve ülke ekonomisi için de katma değer sağlar.

Koyunlar ve keçiler, daha çevre dostu bir beslenme biçimi sağlarlar. Otları tüketerek, meraların örtüsünü kontrol ederler ve doğal bitki çeşitliliğinin korunmasına yardımcı olurlar. Ancak, hayvanların doğal otlakları ve meraları kullanamaması, hayvanların sağlığı ve beslenme durumunu etkilediği gibi, maliyetlerini de arttırır. Meralar, toprak erozyonunu önlemede de önemli bir rol oynarlar. Meraların azalmasının nedenleri arasında, ormanların tahribi, plansız arazi kullanımı, tarım arazilerinin artması, turizm faaliyetleri ve yerleşim alanlarının genişlemesi gibi faktörler bulunmaktadır. Bu sorunlarla mücadele etmek için, yerel ve ulusal yönetimler, sürdürülebilir arazi kullanımı politikaları, meraların korunması ve restorasyonu için çalışmalar yapmalıdır.

Koyun eti açısından, küresel tüketim kültürü içerisinde ulusal veya yöresel damak tatların yok olması da ayrı bir sorundur. Kültür emperyalizmi bir kültürün kendisini, başka kültürlerle bilinçli bir şekilde dayatmasıdır. Ulusal kültür, başka bir kültür tarafından bir etkiye maruz kaldığında toplumda oluşması beklenen refleks, buna direnç şeklinde olur. Şayet hiçbir direnç göstermeden kolayca kabul ediliyorsa o ülkede ulusal bilinç ve ulusal politikalar yeterli değildir. Koyun etinin kendine has kokusu, hayvanın beslenmesine bağlı olarak, etteki yağ miktarı ve belirli amino asitlerin yıkımından kaynaklanır. Ayrıca, kokusu, etin tazeliği, saklama koşulları ve işleme yöntemleri ile de ilgilidir. Koyun eti kokuyor algısı, yanlış bilgi veya yanıltıcı reklam kampanyası sonucu oluşmuştur. Özellikle kebab yapımında koyun eti kullanımı oldukça yaygındır ve Türk mutfağının vazgeçilmez bir parçasıdır. Yüksek protein içeriği, esansiyel aminoasitleri yeterli miktarda içermesi bakımından faydalıdır. B12 vitamini ve demir gibi birçok önemli besin maddesi açısından zengindir.

Koyun eti için yanlış algıya sahip olanların, doğru bilgiye ulaşarak, ulusal tatlarımızı tüketmeleri, kültür emperyalizmine, karşı duruş sergilemeleri kadar, sağlıklı beslenme alışkanlıkları edinmeleri için de önem taşır.

Peynir ve yoğurt gibi süt ürünleri de sağlıklı bir besin kaynağıdır. Koyunculuk ve keçicilik, Türkiye'nin birçok sorununa çözüm sunabilir. Ancak, bu sektörlerin sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesi için doğal kaynakların korunması, hayvan yetiştiricilerinin eğitimi, veteriner hizmetlerin geliştirilmesi ve pazarlama olanaklarının artırılması gibi faktörlere dikkat edilmelidir.

Dr. Gülay Ertürk Veteriner Hekimler Derneği Başkanı